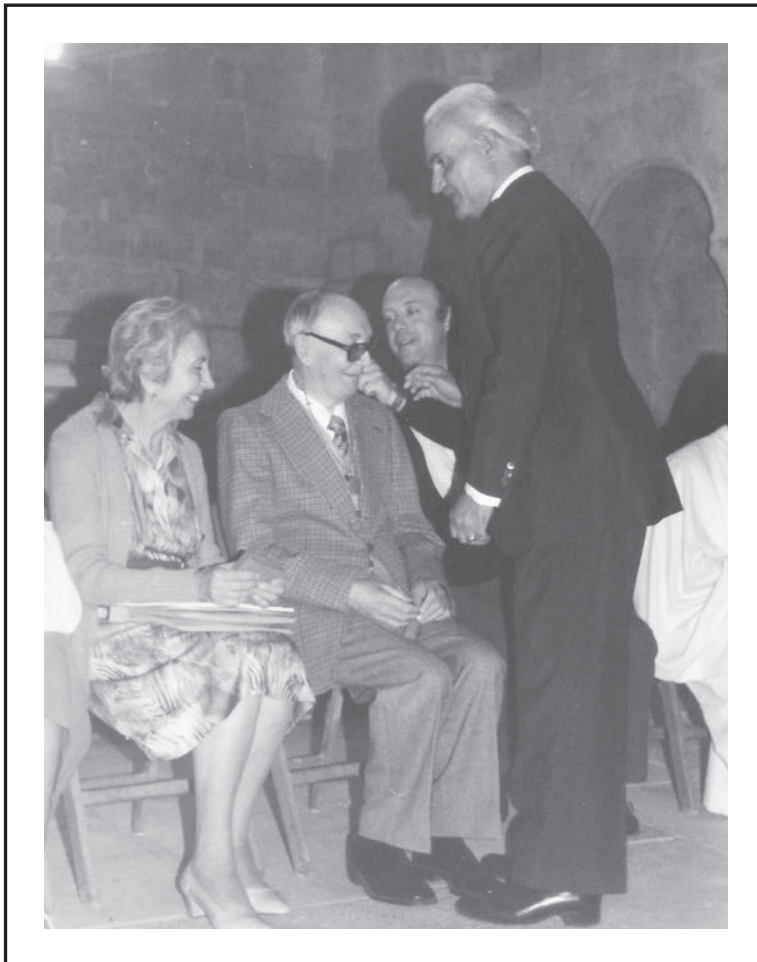

Josep-Joan Piquer i el poble de Vallbona: actes commemoratius

Per Ramon BERGADÀ i Alfons SOLANAS
Grup de Recerques de les Terres de Ponent - UNED Cervera

Pàgina anterior:

L'editor, Manuel Aragonès, felicitant Josep-Joan Piquer, durant l'acte d'homenatge, any 1983.

1967. Nomenament de Fill Adoptiu de Vallbona

L'11 de juny de 1967 l'ajuntament de Vallbona el declara fill adoptiu, essent alcalde de la vila, Josep Ayats i Salvadó; l'acte fou presidit pel Cardenal i Arquebisbe de Tarragona, Benjamin de Arriba y Castro. Segons la seva filla Rosa Maria Piquer, aquesta commemoració va ser la que més li arribà al cor, atesa la seva condició de fill adoptat per la mort dels seus pares quan era jove.

Durant l'acte va oferir un discurs històric sobre el poble i el monestir de Vallbona, titulat: “*Contorno espiritual del monasterio de Santa Maria de Vallbona*”. En ell es pregunta coses importants a nivell conceptual: [*¿...por qué fue elegido este valle por los primeros cenobitas? ¿Y cual era la vida que las monjas llevaban antes de que fuese humanizado el paisaje natural?...*]. D'altres vegades, en el seu discurs –ara ja superat tècnicament- no plantejava preguntes, sinó que sentenciava aspectes contextuals: [*...pocas veces se ha visto como aquí -Vallbona- una población tan firmemente insertada en una entidad espiritual... el pueblo de Vallbona lo debe todo al monasterio: su origen, su nombre, su fama, su calidad de municipio y parroquia, sus tierras, su agua y la titular de su iglesia, Santa María, patrona de la Orden del Cister...*]. Finalment té temps, fins i tot, per repassar els trets comarcals propis de la gent de la Segarra: [*...los segarrenses son gente de poca lectura y mucha meditación... hombres profundos y de vida interior, hombres equilibrados, verdaderos filósofos y ascetas... hombres que viven en contacto continuo con la naturaleza y con las verdades eternas ...*].

1983. Homenatge a Piquer i Jover

El dia 18 de setembre de 1983, a les 11:30 hores del matí, es va fer un acte d'homenatge al Sr. Piquer davant de l'església del monestir. Va ser un homenatge ofert pel poble de Vallbona, el monestir i l'Ajuntament de la vila amb la col·laboració de la comarca, els quals li dedicaren l'acte com a mostra d'agraïment per la seva tasca històrica i cultural.

L'ordre del dia va procedir segons la programació realitzada per la Comissió Organitzadora de l'acte d'homenatge, la qual va establir que en primer lloc li adreçaria unes paraules en nom de tot el poble l'alcalde de la vila, el Sr. Alfons Solanas i Puiggros:

[Com a alcalde de Vallbona de les Monges, em plau adreçar-li unes paraules en nom de tot el poble, d'aquest poble al qual vostè està profundament vinculat d'ençà que als tres anys, en quedar orfe, esdevingué la seva llar. Aquí va aprendre les primeres lletres, hi va tenir els primers amics –que després han perdurat al llarg dels anys- i va començar a estimar el poble, el paisatge, la comarca i les seves gents. Mai més ja no se n'ha desvinculat, puix ja d'estudiant, seguí venint a passar-hi les vacances i ara, de jubilat, hi resideix la major part de l'any. L'estimació entranyable que sent per aquestes terres es fa palesa en tota la seva obra, que fuig de la fredor de la història escrita per parlar-nos amb calidesa. Així, en el darrer llibre, parlant de Vallbona ens diu: "...a la primavera hi domina el to verd, esquitxat de roselles i amb els ornaments blancs i rosats dels ametllers florits; a l'estiu, el groc daurat de les messes; a la tardor, el coure vell de les fulles caigudes, que s'accentua amb els matisos vermells i morats dels pàmpols, de les terres argiloses acabades de llaurar i dels reflexos celestes de les meravelloses postes de sol; finalment, a l'hivern hi domina el color verd-cendra, projectat per un mar d'oliveres sota una aureola de boira i gebre...".

Al llarg de tot aquest temps hem anat veient la seva tasca d'investigació del nostre passat col·lectiu, un servei inestimable tant per a nosaltres com per a les generacions futures, que entendran millor la seva personalitat mercès a conèixer les seves arrels que, d'altra manera, s'haurien perdut en el temps. La seva aportació ha servit també per a donar més difusió al poble i al monestir i la seva espiritualitat.

No obstant, de la mateixa manera que estem acostumats a veure aquest magnífic cenobi enclavat al cor de Vallbona i són sobretot els visitants els qui ens hi fan donar importància, també ens havíem avesat a tenir un historiador infatigable que anés recuperant pas a pas, sense escatimar-hi esforços, el nostre passat. Arran de l'aparició del llibre "Vallbona, guia espiritual i artística", d'un caire potser més popular que els anteriors i on, juntament amb el monestir, prenia una rellevant importància el municipi, hem pres consciència de l'important que ha estat i és per a nosaltres la seva tasca.

Per tant, en nom de tots els habitants de Vallbona i en el meu propi, volem fer-li present el nostre profund agraïment, el qual fem també extensiu a la seva esposa Carlota Pomés, col·laboradora fidel sens dubte i artífex de la biblioteca de "El Verger", una altra aportació cultural de gran vàlua per al poble. Així, doncs, igual que ens honorarem de nomenar-lo Fill Adoptiu de Vallbona, ara volem manifestar-li públicament la nostra gratitud simbolitzada en aquest acte i la plaça que el commemora].

Seguidament, la mare abadessa del monestir de Vallbona, Frederica Roquet, en nom de tota la comunitat cistercenca li dedicà unes paraules, entre les quals en destaquem, el punt on la mare abadessa posà èmfasi en el fet que en la vida de Piquer, *“sempre ha valorat i estimat molt la vida monàstica i des d’una vida de seglar, ha viscut els seus valors. Bona part de la seves publicacions estan dedicades a aquests temes. Sempre en el seu cor, ha sigut un monjo”*. A continuació la comunitat religiosa li dedicà un cant coral de Bach “Jesús joia meva”.

Posteriorment, l’historiador Joan Duch, de Guimerà, va fer un esbós de la feina feta per Josep-Joan Piquer en aquesta comarca i especialment, a la vall del riu Corb. A continuació el Sr. Manuel Aragonés, president de la Fundació Roger de Belfort, també adreçà unes paraules a Piquer i Jover. La Sra. Dolors Milà, secretària de la Fundació Pública Institut d’Estudis Ilerdencs, li va fer entrega d’una separata de la revista “Ilerda”, on Piquer hi publicà el treball “*El castell de Ciutadilla*” i li va oferir unes paraules en nom de la institució.

Finalment, la comissió organitzadora llegí les adhesions a l’homenatge de Piquer i Jover, entre les quals destaquem la comunitat de religioses del col·legi Jesús-Maria d’Alacant; la de l’Arquebisbe de Tarragona, Josep Pont i Gol; la de l’ecònom de l’Arxiprestat de Sant Martí de Maldà, i religiosos com Mn. Armand Puig i Tàrrach i el monjo de Montserrat, Gregori Estrada, entre altres.

Entre les adhesions, cal destacar la del Sr. Albert Manent, director general de Difusió Cultural de la Generalitat de Catalunya. També en el camp de la cultura i la recerca, en destaquem per qüestió de territorialitat i amistat, l’adhesió del Centre Comarcal de Cultura de Tàrraga, de la mà de Manel Casanelles i Roura, i del Grup de Recerques de les Terres de Ponent, de la mà de Ramon Boleda i Cases. Però mereix especial atenció la carta d’adhesió signada per la mare abadessa, Federica Roquet i les 26 religioses del monestir de Vallbona.

1987. Bibliografia de Josep-Joan Piquer i Jover, a cura de Carlota Pomés

Dos anys després de la seva mort, ocorreguda l'any 1985, la seva muller Carlota Pomés i Coll, aconsegueix una de les seves promeses fetes al seu marit: fer i editar la *Bibliografia* completa de Josep-Joan Piquer i Jover. Per tal d'aconseguir aquesta tasca amb escreix, adjunta a la *Bibliografia* un seguit de cartes escrites pels seus amics i col·laboradors en un apartat anomenat *En el record dels seus amics*. Sens dubte és un acte commemoratiu organitzat per la seva esposa Carlota Pomés, al qual s'hi adheriren tots els seus amics més íntims.

Amb tot, cal remarcar el recull de poesies de joventut, llegendes i records d'infantesa, entre les quals destaquem la poesia *Glossa de la Baixa Segarra*, atès que per ell aquesta terra que avui s'anomena Urgell, per a moltes generacions va ésser part de la Segarra històrica. Quant a les llegendes i records d'infantesa, és força indicatiu aquell aire de contextos temporals i d'anècdotes històriques: *El pa*, *L'hivern*, *Els últims llops*, *L'era de les bruixes*, *La pallisseta*, *La reina compra el monestir*, *Ritus funeraris*, *La Santa Mà* i *El molí*; tots ells escrits amb delicadesa i enyors de fets passats i situacions perdudes.

2015. 30 anys en el record, de Josep-Joan Piquer

En el marc de la XLIV Jornada de Treball del Grup de Recerques de les Terres de Ponent, a instàncies de l'ajuntament de Vallbona i la Comissió de Festes, es va fer un acte de record a la persona i a l'obra de Josep-Joan Piquer i Jover i de Carlota Pomés i Coll. L'acte, molt concorregut, va comptar amb una representació nodrida d'historiadors de la vall del Corb i de les Terres de Lleida, els quals varen fer una revisió dels treballs de Piquer i una contextualització actual de les seves aportacions així com un reconeixement de les seves aportacions culturals i històriques relacionades amb la vila de Vallbona de les Monges. A tal efecte, i davant de les noves opcions socioculturals que el poble de Vallbona assoleix a primeries del segle XXI: L'Espai Museístic del Cinema Col·lecció Josep Maria Queraltó; l'Oficina de Turisme; els Espais de la Guerra Civil 1936, el Centenari de la Cooperativa; el Local social... etc., l'actual alcalde, el Sr. Ramon Bergadà, va parlar sobre la figura i l'obra de Piquer a la presentació de la XLIV Jornada de Treball:

“En primer lloc vull donar la benvinguda als veïns i veïnes i simpatitzants del municipi de Vallbona de les Monges, per acompanyar-nos a l'acte que a continuació presentarem i que també servirà per estrenar aquesta sala recentment acabada i que es posa a disposició de les entitats, empreses i públic en general per tal d'acollir tota mena d'actes de tipus lúdic, cultural, pedagògic, etc.

Aquesta estrena no podia tenir un motiu més destacat, entranyable i emotiu que el que ens ocupa al dia d'avui, com és poder recordar la figura de JOSEP-JOAN PIQUER i JOVER (mort ara fa 30 anys), així com de la CARLOTA POMÉS i COLL, la que va ser la seva esposa, i que hem titulat: 30 anys en el record.

Aquest acte no hauria estat possible sense la voluntat i generositat de la seva filla Rosa M^a, avui present entre nosaltres, i el treball incansable del Grup de Recerques de les Terres de Ponent.

Alguns de vosaltres us preguntareu el perquè d'aquest acte.

En primer lloc perquè aquest Ajuntament té una sensibilitat especial pel patrimoni, la cultura, els costums ... i sobretot per les persones que han fet d'altaveu de tot el nostre patrimoni cultural, arquitectònic, natural, etc...pertot arreu.

El cas del JOSEP-JOAN PIQUER, n'és un clar exponent.

El 18 de Setembre de l'any 1983, a les dependències del Monestir ja se li va fer un acte de homenatge i l'11 de Juny de 1967, el Ple de l'Ajuntament en sessió extraordinària el va nomenar "Fill Adoptiu" del poble de Vallbona.

L'acte d'avui vol complementar aquella commemoració i és per això que, amb posterioritat a aquest acte, s'encarregarà al Grup de Recerques de les Terres de Ponent, l'edició d'un llibre per recollir aquest contingut de valor historiogràfic i social, on s'inclouran diversos treballs (alguns inèdits i altres en format revisat) sobre la història monacal i de la Vila de Vallbona de les Monges.

Aquest ha de ser el primer pas per a construir l'Espai Josep-Joan Piquer a Vallbona de les Monges, en un espai municipal degudament condicionat, per tal de poder donar a conèixer en tota la seva plenitud el llegat que ens ha deixat, de més d'un centenar d'obres, articles periodístics i records d'infantesa .

Així doncs, sense més preàmbuls, vull donar la benvinguda als ponents i agrair la seva presència a l'acte.

JOAN DUCH, Doctor en Història i membre del Grup de Recerques de les Terres de Ponent, que va ser amic personal i que ens explicarà la visió que tenia de la Vall del Corb.

ROSA Mª PIQUER, ens parlarà en una primera intervenció de l'obra pedagògica del seu pare.

JOAN-RAMON GONZÁLEZ, Cap del Servei d'Arqueologia de la Diputació de Lleida i Vicepresident del Grup de Recerques Terres de Ponent, que ens parlarà de la figura de Josep-Joan Piquer, des del punt de vista arqueològic.

ROSA Mª PIQUER, ens parlarà en una segona intervenció de la vida del seu pare al poble de Vallbona.

MIQUEL TORRES, President del Grup de Recerques de les Terres de Ponent, ens parlarà dels estudis medievals de Josep-Joan Piquer.

ROSA Mª PIQUER, ens parlarà en una tercera intervenció dels gravats religiosos del seu pare al poble de Vallbona.

MIQUEL TORRES, ens parlarà en una segona intervenció de la biblioteca de "El Verger" i de la Carlota Pomés.

ROSA Mª PIQUER, ens parlarà, per acabar, de la Carlota Pomés, la seva mare. L'acte i les intervencions estaran moderades i controlades en temps pel MANEL AYATS, a qui agraeixo també de manera especial per la implicació que ha tingut en aquest acte d'avui.

